

Τα στάδια της διαδικασίας αγιοκατατάξεως (Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Τσέτσης, Μόνιμος Αντιπρόσωπος του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην Έδρα του Π.Σ.Ε.)

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2dMWtSP>]

Ενδεικτικά μπορεί να αναφερθεί η περίπτωση του Οσίου Ευγενίου του Αιτωλού, που ανεγράφη στο Εορτολόγιο τον Ιούλιο του 1982. Από τη στιγμή που ο Μητροπολίτης Καρπενησίου Νικόλαος, κατά τις επισκοπικές του περιοδείες, διαπιστώνει ότι «οι την ύπαιθρον οικούντες Ευρυτάνες διαμνημονεύουσι του ονόματος Ευγενίου του Αιτωλού μετά πολλού του σεβασμού, εξικνουμένου μέχρι του θείου δέους και της θρησκευτικής κατανύξεως, ως άγιον τούτον θεωρούντες»[23], κινητοποιεί το μηχανισμό της επισήμου αναγνώρισής του από το Πατριαρχείο και της εντάξεώς του στο Εορτολόγιο. Στο σχετικό φάκελλο, που διαβιβάζεται μέσω της Ιεράς

Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, επισυνάπτεται και υπόμνημα του Συνδέσμου «Ευγένιος ο Αιτωλός», το οποίο συνοψίζει το βίο και πολιτεία του Ευγενίου και διερμηνεύει τη λαϊκή συνείδηση ότι ο «πολλά δείγματα αγιότητας παρασχών Ευγένιος ο Αιτωλός, γενόμενος των αδικουμένων προστάτης και των αμαθών φωτιστής, της πίστεως πρόμαχος, της δ' Εκκλησίας θεράπων και ευεργέτης του Γένους αυτού», πρέπει να καταριθμηθεί «εις την χορείαν των Οσίων, Ομολογητών ή Αγίων της Ορθοδόξου ημών πίστεως ως εν πάσι τω Κυρίω ευαρεστήσας»[24]. Μαρτυρία εξωτερική ότι ο Ευγένιος ο Αιτωλός τιμόταν ως άγιος από τους πιστούς, αποτελούσε και το γεγονός ότι στο νάρθηκα του Καθεδρικού Ναού της Αγίας Τριάδος Καρπενησίου, είχε διαμορφωθεί παρεκκλήσιο τιμώμενο επ' ονόματί

ιογραφικό
ορει, ένθα
26].

Έξη

μόλις μήνες μετά την έναρξη της διαδικασίας από τον Μητροπολίτη Καρπενησίου, ο Οικουμενικός Πατριάρχης Δημήτριος, του γνωστοποιεί ότι η Αγία και Ιερά Σύνοδος, έπειτα από σχετική εισήγηση της Κανονικής Επιτροπής και λαμβάνοντας υπ' όψη την κοινή συνείδηση κλήρου και λαού περί της οσιότητας του ιερομονάχου Ευγενίου, συναρίθμησε αυτόν «τοις εν τω Εορτολογίω Οσίοις της Εκκλησίας ημών, της μνήμης αυτού ορισθείσης ίνα επιτελήται τη ε' Αυγούστου, παραμονή της εορτής της Θείας Μεταμορφώσεως εκάστου ενιαυτού, εν η προς τας αιωνίους

ούτος μετέστη μονάς»[27]. Η Πατριαρχική και Συνοδική Πράξη, η οποία κατεστρώθη και υπεγράφη επί τη ευκαιρία της εντάξεως του Αγίου Ευγενίου του Αιτωλού στο Εορτολόγιο, εξηγεί ως εξής τη σχετική απόφαση της Ιεράς Συνόδου: «... απιδόντες προς την οσίαν και θεάρεστον βιοτήν και πολιτείαν και τας εξαίρετους υπηρεσίας αυτού προς την Μητέρα Εκκλησίαν και την Ορθοδοξίαν και της κοινής ωφελείας προνοούμενοι των πιστών, εξ αρχής πεποιθότων περί της οσιότητας αυτού και τιμώντων την ιεράν αυτού μνήμην εν Ευρυτανία και τη ομόρῳ Αιτωλία, ἐγνώμεν την κοινήν των πιστών συνείδησιν, κατά το ἀνέκαθεν κρατοῦν ἔθος, εἰς ἐκκλησιαστικὴν Πράξιν και ἀπόφανσιν μετουσιούντες, την προσήκουσαν τοῖς θείοις ἀνδράσι και τούτῳ ἀπονείμαι τιμήν»[28]. Η ανωτέρω διατύπωση, την οποία, ας σημειωθεί, δε συναντούμε συχνά σε ανάλογες Πράξεις, είναι ενδιαφέρουσα, η δε πρωτοτυπία της ἐγκείται στο ότι με μια μόνο φράση, συνοψίζει την ορθόδοξο αντίληψη περί τιμῆς και αναγνωρίσεως αγίων, ερμηνεύοντας συνάμα και το πραγματικό νόημα της επεμβάσεως της ανωτάτης ἐκκλησιαστικῆς Αρχῆς, προκειμένου να ενταχθεῖ ἓνα πρόσωπο στο Εορτολόγιο. Ὅτι δηλαδή ο ρόλος της ἐπίσημης Εκκλησίας δεν είναι να «αναδεικνύει» ἢ «ανακηρύττει» αγίους, πολύ δε περισσότερο να «αγιοποιεῖ» ἓνα πρόσωπο, ἀλλ' απλῶς να μετουσιώνει ἓνα βίωμα των πιστών σε ἐπίσημη Εκκλησιαστικὴ Πράξη.

Με την ανωτέρω ακριβῶς ἀπλή διαδικασία, ἄνδρες και γυναῖκες, που διακρίθηκαν για την οσιότητα του βίου τους κατά τους τελευταίους αἰῶνες και μέχρι ἀκόμη των ἡμερῶν μας, και που τιμήθηκαν ἀπὸ το λαό του Θεοῦ ως ἅγιοι, ἐντάχθηκαν στο Εορτολόγιο της Εκκλησίας και εορτάζονται ἔκτοτε ἀπὸ το ορθόδοξο πλήρωμα «ῦμνοις ἐγκωμίων γεραιρόμενοι».

Εἶναι ἄξιο παρατηρήσεως ὅτι, ἐνῶ το προαναφερθέν γράμμα του Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Φωτίου Β' προς τον Βουκουρεστίου Μύρωνα, μιλοῦσε περί ιεροτελεστίας, κατά τη διάρκεια της ὁποίας υπογράφεται ἡ Πατριαρχική και Συνοδικὴ Πράξη και παρέθετε ἓνα σχετικὸ τυπικὸ, ἡ εφαρμογὴ της ιεροτελεστίας αὐτῆς παρέμεινε ἀνενέργητη. Μόλις τον Μάιο του 1988 και ἔπειτα ἀπὸ παρατήρηση του Μητροπολίτου Πριγκηποννήσων Συμεών, ὅτι ἡ κατάταξη στο Ἀγιολόγιο της Εκκλησίας ἐνός οσίου πρέπει να ολοκληρῶνεται με ἱερά Ἀκολουθία[29], ἡ ἱερά Σύνοδος ἀνέθεσε στη Συνοδικὴ Επιτροπὴ ἐπὶ του Τυπικοῦ και της Θείας Λατρείας, τη μελέτη του ὅλου θέματος.

(συνεχίζεται)

[23] Βλ. Νικολάου Καρπενησίου, προς την Ιεράν Σύνοδον της Εκκλησίας της Ελλάδος, Γράμμα ἀπὸ 5 Ἰανουαρίου 1982, ἐν Ὁσίος Ευγένιος ο Αἰτωλός, Ἀθήναι 1983, σελ. 94.

[24] Ἐνθ. ἀν., σελ. 91. Εκείνο το οποίο μπορεί κανεῖς να προσάψει στον ανωτέρω Σύλλογο εἶναι ἡ θεολογικὰ μάλλον ἀδόκιμη θεμελίωση του αιτήματος του και το

συμπέρασμα ότι «ούτως η Μητηρ Εκκλησία, συνεχίζουσα το απολυτρωτικόν έργον του ιδρυτού αυτής αγωνοθέτου Χριστού, θα επιστέψη τω της δικαιοσύνης στεφάνω, λαμπρόν αγωνιστήν». Αυτόθι. Τον στέφανο της δικαιοσύνης τον απονέμει μόνο «ο Κύριος... ο δίκαιος κριτής... πάσι τοις ηγαπηκόσι την επιφάνειαν αυτού» (Β' Τιμ. 4, 8), και όχι η Εκκλησία. Όπως εύστοχα παρατηρεί ο Στ. Παπαδόπουλος, «η τοπική Εκκλησία διαπιστώνει μόνο από τις πράξεις και τα θαύματα του ιερού άνδρα την κατάταξη που του έκανε ο Θεός, τη συναρίθμησή του δηλ. με τους αγίους, και μετά η Σύνοδος διακηρύσσει πανηγυρικά στους πολλούς την αγιότητα, κάτι που ήδη είχε διαπιστώσει - γνωρίσει μικρός αριθμός πιστών ενορίας, περιοχής, μονής». Βλ. Στ. Παπαδοπούλου, μν. έργ., σελ. 18.

[25] Όσιος Ευγένιος ο Αιτωλός, σελ. 84.

[26] Βλ. Γνωμοδότηση του π. Ευαγγέλου Μαντζουνέα προς τη Συνοδική Επιτροπή της Εκκλησίας της Ελλάδος επί των Νομοκανονικών Υποθέσεων, ένθ. αν., σελ. 98.

[27] Δημήτριος Α' Κωνσταντινουπόλεως προς Νικόλαον Καρπενησίου, Γράμμα από 1 Ιουλίου 1982, ένθ. αν., σελ. 104. 28.

[28] Ένθ. αν., σελ. 106.

[29] Βλ. Διοικητικά Πρακτικά της Αγίας και Ιεράς Συνόδου, Συνεδρία 31ης Μαΐου 1988.